

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2024, sp. zn. 5 Tdo 766/2024, ECLI:CZ:NS:2024:5.TDO.766.2024.1

Číslo: 57/2025

Právní věta:

Neoprávněným použitím finančních prostředků ve smyslu § 260 odst. 2 tr. zákoníku se rozumí jednání pachatele, v jehož důsledku buď došlo k výdajům z některého z evropských rozpočtů na účel, na který nebyly určeny, anebo byl majetek pořízený z evropského rozpočtu využit jinak, než bylo určeno, a to i pokud byly tento jiný účel či jiné využití obecně prospěšné nebo pachateli nepřinesly přímý majetkový prospěch (takové okolnosti soud případně zohlední ve výroku o trestu). Neoprávněné použití může být dovozeno i v situaci, v níž není zjištěno, k jakému účelu byly finanční prostředky či za ně pořízený majetek užity, je-li zřejmé, že se tak nestalo k účelu určenému, a rovněž pokud vůbec nebyly využívány.

Shodné závěry platí i pro výklad pojmu použití prostředků na jiný než určený účel ve smyslu § 212 odst. 2 tr. zákoníku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.10.2024

Spisová značka: 5 Tdo 766/2024

Číslo rozhodnutí: 57

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dotační podvod, Poškození finančních zájmů Evropské unie

Předpisy: § 212 odst. 2 tr. zákoníku
§ 260 odst. 2 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl dovolání obviněného L. H. proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. 3. 2024, sp. zn. 2 To 81/2023, jenž rozhodoval jako soud odvolací v trestní věci vedené u Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci pod sp. zn. 28 T 14/2019.

I.

Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 3. 10. 2023, sp. zn. 28 T 14/2019, byl obviněný L. H. uznán vinným zločinem poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, 5 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění zákona č. 333/2020 Sb. (dále jen „tr. zákoník“), spáchaným v jednočinném souběhu se zločinem dotačního podvodu podle § 212 odst. 1, 6 písm. a) tr. zákoníku. Za tyto zločiny a za sbíhající se pokus přečinu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 21 odst. 1 a § 260 odst. 1 tr. zákoníku a přečin dotačního podvodu podle § 212 odst. 1 tr. zákoníku, jimiž byl uznán vinným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 4. 2. 2021, sp. zn. 28 T 14/2019, který nabyl právní moci dne 16. 4. 2021, mu byl podle § 260 odst. 5 a § 43 odst. 2 tr. zákoníku uložen souhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 5 let, pro jehož výkon ho soud podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařadil do věznice s ostrahou. Dále soud obviněnému uložil podle § 67 odst. 1, § 68 odst. 1, 2, 3, 4, 5 tr. zákoníku peněžitý trest ve výměře 60 denních sazeb po 1 000 Kč, tj. v celkové výši 60 000 Kč. Současně Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci zrušil výrok o trestu z rozsudku téhož soudu ze dne 4. 2. 2021, sp. zn. 28 T 14/2019, včetně všech rozhodnutí obsahově navazujících na zrušený výrok, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Tímto rozsudkem byl obviněný zproštěn obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř. pro skutek uvedený v obžalobě pod bodem I.2.

2. Proti rozsudku soudu prvního stupně podal obviněný odvolání, z jehož podnětu Vrchní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 26. 3. 2024, sp. zn. 2 To 81/2023, podle § 258 odst. 1 písm. b), d), e), odst. 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek, a to v celé jeho odsuzující části. Současně tento soud rozhodl podle § 259 odst. 3 tr. ř. tak, že obviněného L. H. uznal vinným zločinem dotačního podvodu podle § 212 odst. 2, 6 písm. a) tr. zákoníku spáchaným v jednočinném souběhu se zločinem poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 2, 4 písm. c) tr. zákoníku. Za uvedenou trestnou činnost odvolací soud obviněnému podle § 212 odst. 6 tr. zákoníku za užití § 43 odst. 1 a § 58 odst. 1 tr. zákoníku uložil úhrnný trest odnětí svobody v trvání 3 let s podmíněným odkladem jeho výkonu na zkušební dobu v trvání 4 let a zároveň mu uložil podle § 67 odst. 1 a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku peněžitý trest ve výměře 150 denních sazeb po 2 000 Kč, tj. v celkové výši 300 000 Kč.

3. Co se týká popisu skutku, jímž se obviněný obou zločinů dopustil, lze v podrobnostech odkázat na tzv. skutkovou větu citovaného rozsudku odvolacího soudu, jež je všem procesním stranám dobře známa, a není proto třeba znovu opakovat soudy učiněná skutková zjištění. Nejvyšší soud pouze stručně připomene podstatu protiprávního jednání obviněného, která spočívá v tom, že obviněný v postavení starosty obce XY úspěšně požádal o dotaci na realizaci projektu Multifunkční centrum sociálních služeb a fakultativních činností ve XY, v jehož rámci měla být zrekonstruována tzv. XY vila v majetku obce XY, dále mělo být pořízeno vybavení zrekonstruovaného objektu a osobní automobil, a to vše poté mělo sloužit k jedinému účelu, jímž bylo poskytování sociálních služeb a na ně navazujících fakultativních činností určených pro cílovou skupinu – obyvatele sociálně vyloučených romských lokalit/komunit. Naplnění uvedeného účelu poskytnuté dotace však obviněný jako zástupce příjemce dotace nezajistil, o čemž poskytovatele dotace neinformoval, a naopak ho předložením dokumentů obsahujících nepravdivé informace utvrzoval v tom, že požadované sociální služby jsou poskytovány cílové skupině v zrekonstruovaném objektu za využití vybavení a vozidla, to vše pořízené za poskytnuté finanční prostředky. Tím obviněný způsobil celkovou škodu odpovídající výši dotace v částce 10 120 899,26 Kč, z níž 85 % pocházelo z strukturálního fondu Evropského fondu pro regionální rozvoj (8 602 764,37 Kč) a 15 % ze státního rozpočtu České republiky (1 518 134,83 Kč).

4. Nutno předeslat, že soudy obou stupňů rozhodovaly v této trestní věci již potřetí. Co se týká skutku, který je předmětem tohoto dovolacího řízení, obviněný byl obžaloby pro tento skutek nejprve rozsudkem Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 4. 2. 2021, sp. zn. 28 T 14/2019, zproštěn podle § 226 písm. b) tr. ř. V rozsahu zproštění (pro dotčený skutek popsáný v bodě I.1. obžaloby i pro další skutek pod bodem I.2. obžaloby) však Vrchní soud v Olomouci z podnětu odvolání státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Ostravě – pobočky v Olomouci

podaného v neprospěch obviněného usnesením ze dne 9. 12. 2021, sp. zn. 2 To 37/2021, citovaný rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k novému projednání a rozhodnutí. Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci poté v opakovaném hlavním líčení rozhodl rozsudkem ze dne 30. 6. 2022, sp. zn. 28 T 14/2019, tak, že obviněného L. H. opět zprostil obžaloby, a to i pro skutek, kterého se týká dovolací řízení, tentokrát však podle § 226 písm. a) tr. ř. Také tento rozsudek napadla státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Ostravě – pobočky v Olomouci odvoláním v neprospěch obviněného, z jehož podnětu Vrchní soud v Olomouci zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci v celém jeho rozsahu, a to usnesením ze dne 28. 2. 2023, sp. zn. 2 To 75/2022. Po opětovném vrácení věci soud prvního stupně rozhodl rozsudkem ze dne 3. 10. 2023, sp. zn. 28 T 14/2019, který je citován shora pod bodem 1. tohoto usnesení dovolacího soudu.

II.

Dovolání obviněného a vyjádření k němu

5. Proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. 3. 2024, sp. zn. 2 To 81/2023, obviněný podal prostřednictvím svého obhájce dovolání, které opřel o dovolací důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř. Pod první z citovaných důvodů v jeho první alternativě obviněný zařadil námitku porušení svého práva na spravedlivý proces nedodržením zásady předvídatelnosti rozhodnutí a legitimního očekávání ze strany Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci. Skutkové závěry se ani v opakovaném hlavním líčení nezměnily, avšak jejich právní posouzení v napadeném rozsudku se výrazně lišilo od dvou předchozích zprošťujících rozsudků. Poslední rozsudek soudu prvního stupně podle názoru obviněného obsahuje závěry učiněné pod „procesním nátlakem odvolacího soudu“, který právě tento soud přinutil uznat obviněného vinným skutkem pod bodem I.1. obžaloby. Na podporu své argumentace obviněný obsáhle citoval jak pasáže z odůvodnění druhého a třetího rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci, tak z judikatury Ústavního soudu.

6. Nesprávné právní posouzení skutku ve smyslu dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. obviněný spatřoval v použité právní kvalifikaci podle § 260 odst. 2 tr. zákoníku, resp. podle § 212 odst. 2 tr. zákoníku, tedy podle druhých základních skutkových podstat obou těchto trestných činů. Za odpovídající považoval obviněný použití prvních základních skutkových podstat trestných činů poškození finančních zájmů Evropské unie a dotačního podvodu s argumentem, podle něhož využitím finančních prostředků z dotace na jiný než stanovený účel došlo pouze k dokonání těchto trestných činů. Současně však obviněný popřel naplnění objektivní i subjektivní stránky trestných činů podle § 260 odst. 2 a § 212 odst. 2 tr. zákoníku s důrazem na to, že nebylo jeho úmyslem použít poskytnuté prostředky v rozporu s účelem dotace. Z dokazování vyplynulo, že v listině nazvané Závěrečné vyhodnocení akce byly uvedeny nepravdivé údaje. I v případě, že by tyto informace skutečně zaznamenal obviněný, neprokazuje to využívání poskytnutých finančních prostředků k účelu, který dotační podmínky nepředpokládají. Obviněný zdůraznil, že v posuzovaném případě nebyly poskytnuté finanční prostředky vůbec využívány, což považoval za významný rozdíl oproti jejich užití k odlišnému než dotačnímu účelu. Na takovou situaci, při níž majetek pořízený z dotace nebyl jakýmkoliv způsobem užíván, tj. nesloužil k žádnému účelu, nelze aplikovat § 260 odst. 2 a § 212 odst. 2 tr. zákoníku. Podotkl také, že majetek obce výrazně zhodnotil, a on sám z předmětného jednání neměl jakýkoli majetkový prospěch.

7. Podle přesvědčení obviněného soudy rovněž nesprávně vyhodnotily vznik a výši škody. Protože veškeré dotačním orgánem poskytnuté finanční prostředky obec využila na daný účel, tj. rekonstrukci objektu na adrese XY, na pořízení vybavení tohoto objektu a na nákup osobního automobilu, nemohla být způsobena žádná škoda. Vzhledem k tomu nebylo správné právně posoudit zjištěný skutek podle kvalifikovaných skutkových podstat obou citovaných trestných činů.

8. Jelikož jednání obviněného postrádalo společenskou škodlivost a okolnosti skutku případnou

škodlivost jeho jednání snižovaly, bylo namístě „aplikovat korektiv subsidiarity trestní represe“. Ze všech shora uvedených důvodů obviněný na závěr svého dovolání navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu v celém rozsahu, rozsudek soudu prvního stupně v rozsahu výroku o vině a o trestu ohledně bodu I.1. obžaloby a dále aby sám podle § 265m odst. 1 tr. ř. rozsudkem obviněného zprostil obžaloby podle § 226 písm. a) tr. ř. Vedle toho obviněný učinil alternativní návrh, aby Nejvyšší soud po zrušení obou napadených rozhodnutí v uvedeném rozsahu podle § 265l odst. 1 tr. ř. věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

9. K dovolání obviněného se vyjádřila státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupkyně“), která úvodem shrnula předloženou dovolací argumentaci obviněného, jež podle jejího názoru odpovídala uplatněným dovolacím důvodům. S konkrétními námitkami obviněného se však neztotožnila. Výhrady proti postupu odvolacího soudu odmítla. Neshledala totiž, že by tento soud v obou svých kasačních rozhodnutích udělil soudu prvního stupně závazné pokyny týkající se skutkových i právních závěrů. Naopak zcela v souladu s procesními předpisy přisvědčil odvolacím námitkám státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Ostravě – pobočky v Olomouci a skutková zjištění soudu prvního stupně označil za předčasné, a to z konkrétních důvodů, zejména nedostatečného vyhodnocení provedených důkazů v rozporu se zásadami deklarovanými v § 2 odst. 6 tr. ř. Ve druhém kasačním rozhodnutí odvolací soud konstatoval, že i přes doplnění dokazování původně vytýkané vady přetrvávají. Odvolací soud tedy žádným nepřipustným způsobem nezasáhl do rozhodovací činnosti soudu prvního stupně. Co se týká právní kvalifikace, státní zástupkyně ji považovala za správnou. S přiměřeným odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 4. 2014, sp. zn. [3 Tdo 186/2014](#), upozornila, že pro zvolenou právní kvalifikaci podle druhých základních skutkových podstat trestných činů poškození finančních zájmů Evropské unie a dotačního podvodu nemusí být ani konkrétně zjištěno, na jaký jiný účel byla dotace použita, neboť zásadní je, že nebyla použita za určeným účelem. Výtky proti naplnění subjektivní stránky obou trestných činů státní zástupkyně také odmítla, obviněný byl s dotačními podmínkami obeznámen, a přestože ani jedna z pěti požadovaných sociálních služeb nebyla poskytována v zrekonstruovaném objektu, stvrzoval poskytovateli dotace opak. Státní zástupkyně dále nepřisvědčila ani námitkám proti výši škody. Zdůraznila, že šlo o ryze účelovou dotaci, která byla vázána nikoli pouze na opravu objektu tzv. XY vily, na její vybavení a pořízení automobilu, ale také na poskytování určitých služeb definovaných v dotačních podmínkách, k čemuž nedošlo, a proto byla obec XY povinna vrátit dotaci v plném rozsahu. Z hlediska obviněným požadovaného využití ustanovení § 12 odst. 2 tr. zákoníku uvedla, že obviněný svým jednáním naplnil všechny formální znaky obou trestných činů, a to navíc v jejich kvalifikovaných skutkových podstatách. Posuzované jednání rozhodně nijak vybočovalo z běžně se vyskytujících případů tohoto typu trestné činnosti. Porušení chráněných zájmů dosáhlo intenzity, již nelze bagatelizovat, nešlo o méně škodlivé jednání, u něhož by postačovalo uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.

10. Státní zástupkyně na závěr svého vyjádření navrhla, aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání odmítl dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., a připojila ve smyslu § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání i pro případ jiného než navrhovaného rozhodnutí.

11. Na vyjádření státní zástupkyně ke svému dovolání obviněný reagoval podáním doručeným Nejvyššímu soudu dne 16. 10. 2024, v němž v podstatě setrval na svých dovolacích námitkách. Opět označil odsuzující rozsudek soudu prvního stupně za nelegitimní a překvapivý, přičemž odvolací soud nepřipustně nahrazoval činnost soudu prvního stupně. Dále zopakoval, že dotaci nevyužil na žádný jiný účel, jak podle jeho přesvědčení předpokládají skutkové podstaty trestných činů podle § 212 odst. 2 a § 260 odst. 2 tr. zákoníku, a že u obou nebyla naplněna subjektivní stránka. Totožnou argumentaci jako v dovolání předložil také ke způsobu stanovení výše škodlivého následku. V reakci na část vyjádření týkající se nedobrovolného vrácení dotace obviněný zdůraznil, že nakládal s

finančními prostředky obce, byl tudíž vázán povinností jednat s péčí řádného hospodáře, což zahrnovalo také bránit majetek obce před vznikem jakékoli újmy. Proto nejprve vyčerpал opravné prostředky proti platebním výměrům ve správním řízení, což mu rozhodně nelze klást k tíži.

III.

Posouzení důvodnosti dovolání

a) Obecná východiska

12. - 15. Nejvyšší soud nejprve zjistil, že jsou splněny všechny formální podmínky pro konání dovolacího řízení a zabýval se otázkou povahy a opodstatněnosti uplatněných námitek ve vztahu k označeným dovolacím důvodům. Obecně vyložil obviněným uplatněné dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř. a konstatoval, že dovolací argumentace obviněného v převážné části odpovídala uvedenému výkladu jím uplatněných dovolacích důvodů, avšak nebyla opodstatněná.

b) K vlastním námitkám obviněného

b)1. Překvapivost rozhodnutí soudu prvního stupně

16. - 21. Obviněný L. H. považoval odsuzující rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci za překvapivé rozhodnutí, které soud prvního stupně učinil po nepřipustném nátlaku Vrchního soudu v Olomouci. Nejvyšší soud takový názor nesdílí, což dále odůvodnil a zejména uvedl, že neshledal porušení práva obviněného na spravedlivý proces ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

b)2. Právní posouzení skutku podle § 260 odst. 2 a § 212 odst. 2 tr. zákoníku a výše škody

22. V dovolacím řízení nemohly obstát ani výhrady, které obviněný uplatnil proti výši škody a proti právní kvalifikaci skutku jako zločinů dotačního podvodu podle § 212 odst. 2, 6 písm. a) tr. zákoníku a poškozování finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 2, 4 písm. c) tr. zákoníku, spáchaných v jednočinném souběhu. Obviněný se domáhal aplikace prvních ze dvou základních skutkových podstat u obou těchto trestných činů, resp. přečinů, neboť nepovažoval za naplněný kvalifikační znak způsobení škody (větší, značné ani škody velkého rozsahu).

23. Úvodem je třeba připomenout, že trestného činu dotačního podvodu podle § 212 odst. 2 tr. zákoníku se dopustí ten, kdo použije, v nikoli malém rozsahu, prostředky získané účelovou dotací, subvencí nebo návratnou finanční výpomocí nebo příspěvkem na jiný než určený účel. Trestný čin poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 2 tr. zákoníku spáchá ten, kdo neoprávněně použije finanční prostředky pocházející z rozpočtu Evropské unie nebo rozpočtů spravovaných Evropskou unií nebo jejím jménem, majetek pořízený z rozpočtu Evropské unie nebo rozpočtů spravovaných Evropskou unií nebo jejím jménem anebo zmenší zdroje některého takového rozpočtu. Oproti tomu v prvních odstavcích těchto trestných činů je postihováno jednání spočívající v uvedení nepravdivých nebo hrubě zkreslených informací v žádosti o dotaci či v zamlčení některých podstatných údajů (§ 212 odst. 1 tr. zákoníku), resp. spočívající ve vyhotovení, použití nebo předložení nepravdivých, nesprávných nebo neúplných dokladů, v uvedení nepravdivých, nesprávných nebo neúplných údajů anebo zatajení dokladů či údajů, čímž bude umožněno neoprávněné použití nebo zadržování finančních prostředků z evropských rozpočtů anebo zmenšení zdrojů takových rozpočtů anebo bude umožněno neoprávněné použití nebo zadržování majetku pořízeného z evropských rozpočtů (§ 260 odst. 1 tr. zákoníku). Trestný čin podle § 212 odst. 1 tr. zákoníku je tzv. předčasně dokonaným deliktem, který je dokonán již uvedením nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů anebo zamlčením podstatných údajů, k poskytnutí dotace tedy ani nemusí dojít. Trestný čin podle § 260 odst. 1 tr. zákoníku je dokonán tím, že jeho pachatel umožní, aby nastal

poruchový následek, k němuž tedy také nemusí dojít, jde o ohrožovací delikt. Nelze se tedy evidentně ztotožnit s tvrzením obviněného ze třetího odstavce na str. 14 jeho dovolání o tom, že při naplnění objektivní stránky skutkových podstat podle § 260 odst. 1 a § 212 odst. 1 tr. zákoníku a současného použití dotace na jiný účel, než který byl vymezen dotačními podmínkami, půjde u obou trestných činů o dokonání jejich prvních základních skutkových podstat. Fáze dokonání se u nich váže na zcela jiné okolnosti, jak bylo uvedeno výše.

24. Nejvyšší soud připomene, jak je možnost naplnění obou skutkových podstat podle prvního i druhého odstavce trestných činů podle § 260 a § 212 tr. zákoníku vykládána v odborné literatuře. V případě, že pachatel sám svým postupným jednáním naplní znaky obou základních skutkových podstat (nejprve § 260 odst. 1 a poté i podle § 260 odst. 2 tr. zákoníku), bude takto se nabízející souběh vícečinný zpravidla vyloučen z důvodu poměru subsidiarity deliktu ohrožovacího podle § 260 odst. 1 tr. zákoníku vůči prioritnímu poruchovému deliktu podle § 260 odst. 2 tr. zákoníku, a sice ve prospěch právní kvalifikace pouze jako trestného činu poruchového. Podstatná je povaha těchto trestných činů, na což nemá vliv to, že oba typy tohoto trestného činu podléhají stejné trestní sazbě (srov. Šámal a kol. Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, str. 3443). Další odborná literatura zase ve vztahu k naplnění znaků skutkových podstat podle § 260 odst. 1 a § 260 odst. 2 tr. zákoníku hovoří o faktické konzumpci (srov. Drašík, A.; Fremr, R.; Durdík, T.; Růžička, M.; Sotolář, A. a kol. Trestní zákoník. Komentář. II. díl. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, str. 1990). Neoprávněným použitím ve smyslu § 260 odst. 2 tr. zákoníku se rozumí jednání pachatele, v jehož důsledku nastaly výdaje z některého z evropských rozpočtů na účely, pro které nebyly určeny, anebo majetek pořízený z takového rozpočtu byl využit jinak, než bylo určeno (srov. Šámal, P. a kol. Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, str. 3444). Nejvyšší soud nepochybuje, že do této kategorie spadá i jednání pachatele, v jehož důsledku majetek z převážné části pořízený z evropských finančních prostředků nebyl (a není) využíván k jakémukoli účelu, pokud od samého počátku měl sloužit předem stanovenému účelu, jak správně takovou situaci vyhodnotil odvolací soud (viz zejména bod 45. jeho rozsudku). Pro správné právní posouzení bylo zásadní zjištění, že opravená budova včetně jejího vnitřního vybavení ani osobní automobil nesloužily danému účelu v souladu s dotačními podmínkami, které byly nastaveny jednoznačně, srozumitelně a předpokládaly podporu pro začleňování romské části obyvatelstva v daném regionu. Proto nemůže být jako relevantní přijata výhrada obviněného, podle níž prosté nevyužívání majetku k jakémukoli účelu nemůže vést k vyvození trestní odpovědnosti ve smyslu § 260 odst. 2 tr. zákoníku.

25. V případě trestného činu dotačního podvodu dopadá jeho druhá základní skutková podstata na užší okruh případů než první, protože se vztahuje pouze na účelové dotace, subvence nebo návratné finanční výpomoci nebo příspěvky. Na konkrétní akce nebo předem stanovené okruhy potřeb se poskytují účelové dotace, a to za podmínek stanovených zásadami dotační politiky, jako tomu bylo u projektu „Multifunkční centrum sociálních služeb a fakultativních činností ve XY“. V takovém případě pak mohou být dotace použity jen na určený účel, který musí být dodržen. Právě ve vztahu k účelovým dotacím se při jejich poskytnutí lze dopustit trestného činu dotačního podvodu podle § 212 odst. 2 tr. zákoníku, který je dokonán použitím peněžních prostředků na jiný než daný účel, přičemž nemusí být ani konkrétně zjištěno, na co konkrétně byly dotační prostředky spotřebovány (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 4. 2014, sp. zn. [3 Tdo 186/2014](#); Šámal P. a kol. Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, str. 2742). Nejvyšší soud může doplnit, že uvedený právní názor lze vztáhnout i na majetek pořízený (resp. opravený) za poskytnutou dotaci, jestliže vyplacení peněz bylo podmíněno užíváním takového majetku k určenému účelu, jako tomu bylo u posuzované dotace poskytnuté obci XY. Ani u trestného činu dotačního podvodu tedy Nejvyšší soud neshledal vadu, jestliže odvolací soud dospěl k závěru o naplnění znaků druhé ze základních skutkových podstat ustanovení § 212 odst. 2 tr. zákoníku. Naplnění objektivní a subjektivní stránky obou aplikovaných skutkových podstat podle § 260 odst. 2 a § 212 odst. 2 tr. zákoníku včetně určení výše způsobené škody vyplývá zejména ze samotných skutkových zjištění, která mají podklad v

podrobně provedeném dokazování.

26. Pro lepší pochopení podstaty skutku a jeho (ne)správného právního posouzení Nejvyšší soud v reakci na stěžejní argumenty dovolání, jimiž se obviněný bránil této části obžaloby, stručně připomene některé skutkové okolnosti jednání obviněného, jak vyplývají z obsahu trestního spisu, a to i v širších souvislostech. Podání žádosti o dotaci na projekt „Multifunkční centrum sociálních služeb a fakultativních činností ve XY“ předcházela v květnu 2011 úspěšná žádost obce XY o finanční podporu z OP LZZ (operační program lidské zdroje a zaměstnanost) na projekt „Společné aktivity obcí mikroregionu XY a XY při integraci osob ze sociálně vyloučených romských lokalit“. Tato dotace úzce souvisela s investiční účelově vázanou dotací na vybudování odpovídajícího zázemí pro poskytování sociálních služeb příslušníkům sociálně vyloučených romských komunit. V bodě 7. této žádosti je v rámci popisu projektu žadatel výslovně upozorněn na možná rizika včetně nesprávného výběru poskytovatelů sociálních služeb, dále na stanovení pětileté doby udržitelnosti u navazujícího investičního projektu (vytvoření multifunkčního centra) a zejména na propojení tohoto projektu s investičním projektem (vytvoření zázemí pro poskytování sociálních služeb), jejichž společným hlavním cílem je zmírnění a předcházení rizik sociálního vyloučení, resp. plná integrace sociálně vyloučených obyvatel do společnosti a na trh práce. Již tento projekt, s jehož podmínkami byl obviněný jako starosta obce také obeznámen, a v jehož rámci byly od roku 2012 sociální služby poskytovány občanským sdružením D. (v roce 2015 organizace transformována na zapsaný ústav, resp. z. ú.), předpokládal poskytování sociálních služeb v obci XY na adrese XY, tj. v opraveném a nově vybaveném Multifunkčním centru XY, přestože až v průběhu realizace projektu „Společné aktivity obcí mikroregionu XY a XY při integraci osob ze sociálně vyloučených romských lokalit“ započala vyjednávání o přidělení dotace na projekt „Multifunkční centrum sociálních služeb a fakultativních činností ve XY“. Časová posloupnost projektů se z technických důvodů otočila, avšak toho si obviněný byl rovněž vědom. Rozhodnutí o poskytnutí této v pořadí druhé dotace na vybudování Multifunkčního centra XY je ze dne 11. 2. 2013. Jeho nedílnou součástí jsou kromě dalších Podmínky Registrace a Rozhodnutí o poskytnutí dotace (dále jen „Podmínky“), v nichž jsou naprosto srozumitelně definovány povinnosti příjemce dotace stejně jako důsledky jejich případného porušení (následně poté došlo k pěti dílčím nepodstatným změnám Podmínek). V bodu 7. části III Podmínek nazvané „Podmínky“, na které je poskytnutí dotace vázáno, je příjemci kladena povinnost naplnit monitorovací indikátory, tj. 5 nových sociálních služeb a aktivit, a to po dobu 5 let od ukončení realizace projektu. Navíc v bodě 9. téže části Podmínek byla obci XY uložena povinnost dalších 5 let po skončení doby tzv. udržitelnosti projektu zajistit, aby výstupy projektu (tj. opravená budova včetně vnitřního vybavení a osobní automobil) byly využívány k poskytování sociálních služeb uvedených v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a k provozování vybraných druhů činností ve prospěch příslušníků sociálně vyloučených romských lokalit. Obviněný z jasně formulovaného znění pravidel rovněž musel od počátku vědět, že porušení povinností Podmínek zjištěné po vyplacení dotace bude považováno za porušení rozpočtové kázně podle § 44 a násl. zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů (část IV bod 2. Podmínek). Stejně tak byl obeznámen s tím, že sankcí za nedodržení povinností příjemce dotace stanovených mj. v bodech 7. a 9. části III Podmínek bude odvod za porušení rozpočtové kázně odpovídající celé výši vyplacené dotace (část IV, bod 3.3. Podmínek). Jakékoli změny a skutečnosti, které mají vliv na plnění Rozhodnutí o poskytnutí dotace a Podmínek, nebo skutečnosti s tím související, byl příjemce dotace povinen neprodleně oznámit příslušné pobočce Centra pro regionální rozvoj ČR, a to písemně prostřednictvím formuláře Oznámení o změnách projektu (část III bod 4. Podmínek). Vzhledem ke znění bodu 8. části VI Podmínek není ani pochyb o tom, že příjemce dotace, resp. obviněný, si celou dobu uvědomoval také to, že jde o investiční účelově vázanou dotaci, za niž bude možné zrekonstruovat budovu a nakoupit movité věci včetně automobilu, ale která není určena k financování nákladů na poskytování služeb v době po ukončení realizace projektu, přičemž přidělení dotace bylo právě podmíněno provozováním těchto sociálních služeb v navazujícím období po realizaci projektu. Nelze mít proto žádnou pochybnost o tom, že

obviněný musel počítat s tím, že je na obci, aby zajistila fungování sociálních služeb a fakultativních činností v opraveném a nově vybaveném Multifunkčním centru XY a k poskytování těchto služeb dala k dispozici také osobní automobil rovněž pořízený z finanční podpory, a to po celou dobu udržitelnosti a poté ještě dalších 5 let. Mohla tak učinit z vlastních zdrojů, případně by musela využít jiného dotačního programu či jinak si opatřit nezbytné finanční prostředky k pokrytí nákladů na provozování těchto služeb. Co se týká hlavního cíle projektu, resp. samotného zaměření dotační podpory, listinné podklady vylučují, že by s ním obviněný nebyl seznámen. Z textu Podmínek vyplývá, že jde o podporovanou aktivitu B prioritní osy v oblasti intervence 3.1. Tato aktivita je definována v Příručce pro žadatele a příjemce, Oblast intervence 3.1, Služby v oblasti sociální integrace, Aktivita B, tak, že jde o investiční podporu při zajištění dostupnosti takových služeb, které umožní návrat příslušníků nejvíce ohrožených sociálně vyloučených romských lokalit zpět na trh práce a do společnosti.

27. Obviněný tedy znal výše uvedené zásadní podmínky, na něž byla poskytnutá dotace vázána, ale i sankce za jejich nedodržení. Konkrétně v této trestní věci obviněný jako starosta obce XY, tj. v postavení žadatele o dotaci, se zavázal jednak k realizaci projektu, tj. k rekonstrukci budovy na adrese XY, k nakoupení jejího vybavení a pořízení osobního automobilu a dále se zavázal k tomu, že následně tento majetek bude po dobu tzv. udržitelnosti projektu sloužit k poskytování 5 různých sociálních služeb příslušníkům sociálně vyloučených romských lokalit/komunit. Rekonstrukce nemovitého majetku obce i pořízení movitého majetku proběhlo řádně, avšak tento majetek následně zjevně nesloužil účelu definovanému v dotačních podmínkách, proti čemuž obviněný v dovolání ani neměl výhrady. Ke skutkovému průběhu po přidělení dotace je možné dále uvést, že výběrové řízení na dodavatele osobního automobilu a jeho nákup proběhl v říjnu a listopadu 2014 a Kolaudační souhlas s užíváním zrekonstruovaného objektu na adrese XY byl udělen dne 27. 8. 2014. Dne 18. 12. 2014 začala plynout doba udržitelnosti projektu, odkdy měly zrekonstruované prostory s inventářem i osobní automobil sloužit k předem určenému účelu, což se však nestalo. V trestním spise není založen jakýkoliv podklad o tom, že by příjemce dotace informoval dotační orgán o nějakých potížích při naplňování účelu dotace. V rámci Etapové/závěrečné monitorovací zprávy o realizaci ze dne 18. 12. 2014, kterou podepsal obviněný, bylo poskytovateli dotace mj. nahlášeno plnění indikátoru „počet nových sociálních služeb a aktivit“ v rozsahu pěti takových služeb, současně téhož dne podepsal za příjemce dotace čestné prohlášení, v němž kromě dalšího deklaroval pravdivost informací uváděných v monitorovací zprávě. V průběžných hlášeních o udržitelnosti projektu z 14. 3. 2016 a 15. 1. 2017 obviněný také uváděl nepravdivé údaje o poskytování požadovaných sociálních službách, a to přímo v Multifunkčním centru XY občanským sdružením D., ačkoliv toto občanské sdružení ukončilo svou činnost pro obec ke dni 30. 6. 2015. Dokonce ani před tímto datem občanské sdružení nepůsobilo v prostorách Multifunkčního centra XY na adrese XY, neboť po celou dobu provozovalo aktivity v náhradních prostorách na adrese XY. V textu Hlášení o udržitelnosti projektu z 14. 3. 2016 obviněný za příjemce dotace vyplnil i část týkající se případných rizik ohrožujících udržitelnost projektu. Uvedl zde, že příjemce dotace o žádných takových rizicích neví. Obviněný tedy poskytovatele dotace nijak neupozornil na neshody s dosavadním poskytovatelem sociálních služeb v obci občanským sdružením D., ani na obtíže s hledáním nového poskytovatele těchto služeb, na což nyní v dovolání svaluje vinu za nesplnění dotačního účelu, ale naopak se snažil vyvolávat dojem, že udržitelnost projektu funguje bezproblémově. Na podkladě takových nepravdivých informací a současně v důsledku zatajování podstatných skutečností, které by odrážely reálný stav provozu sociálních služeb v obci XY, měl poskytovatel dotace Ministerstvo práce a sociálních věcí mylnou představu o plnění podmínky udržitelnosti projektu, což se odrazilo v obsahu listiny Závěrečné vyhodnocení akce ze dne 30. 5. 2016, podle níž byl indikátor pěti nových sociálních služeb splněn.

28. Závěrem lze tudíž shrnout že účel, na který bylo vázáno poskytnutí posuzované dotace, naplněn nebyl. Za jeho dodržení nesl zodpovědnost výhradně příjemce dotace, obec XY, za niž jednal obviněný L. H. Ten znal předem nejen podmínky vyplacení dotace, ale i důsledky nesplnění

dotačního účelu a místo toho, aby se obrátil na dotační orgán s oznámením potíží při zajišťování kontinuity poskytovaných sociálních služeb a snažil se o případnou dohodu s poskytovatelem, o nastalých problémech mlčel, a naopak uváděl nepravdivě údaje o tom, že přímo v Multifunkčním centru XY požadované sociální služby fungují. Přitom ohledně jiných okolností, které mohly mít vliv na plnění dotačních podmínek, obviněný postupoval podle dotačních podmínek, tj. řádně je poskytovateli dotace oznámil (viz Oznámení o změnách projektu ze dne 2. 7. 2014, z něhož vyplývá, že sděleny byly i změny při konání výběrového řízení na dodavatele vozidla). Dá se tedy říci, že obviněný zastupující obec XY postupně nejprve splnil první 3 etapy projektu (rekonstrukce vily, nákup jejího vybavení a nákup vozidla), čímž *de facto* vytvořil podmínky pro splnění účelu dotace, tedy zřídit a provozovat v Multifunkčním centru XY 5 druhů sociálních služeb pro příslušníky vyloučené romské lokality/komunity a zároveň poskytovat takové sociální služby v terénu s využitím zakoupeného vozidla. Protože následně obviněný nedostal povinnosti příjemce dotace plnit deklarovaný účel dotace, čehož si byl vědom, nejenže umožnil neoprávněné použití peněz z evropských rozpočtů i z rozpočtu České republiky, ale vyvolal způsobení poruchového následku, jak konstatovaly i kontrolní orgány (viz Zápis z fyzické kontroly Centra pro regionální rozvoj ČR ze dne 11. 5. 2016, Protokol z veřejnoprávní kontroly na místě Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 15. 7. 2016 a Platební výměry finanční správy). Lze proto pouze souhlasit s názorem odvolacího soudu, že došlo k naplnění objektivní i subjektivní stránky aplikovaných skutkových podstat v úmyslu přímém, tak o stanovení výše způsobené škody v rozsahu celé vyplacené dotace. Veškerý majetek, na jehož pořízení nebo opravu dotační orgán vyplatil finanční podporu, byl vázán na podmínku užívání k danému účelu po dobu udržitelnosti projektu, čemuž odpovídala i předem stanovená sankce za porušení podmínky udržitelnosti projektu ve formě odvodu odpovídající celé poskytnuté dotaci. Jestliže ani část majetku nakoupeného či zrekonstruovaného za dotační prostředky nesloužila danému účelu, nebyl jakýkoli důvod považovat v trestním řízení za škodu nižší částku, než je výše vyplacené dotace obci XY v rámci projektu „Multifunkční centrum sociálních služeb a fakultativních činností ve XY“. Správnost právních závěrů odvolacího soudu nemůže nijak zvrátit ani obviněným tolik zdůrazňované užívání budovy na adrese XY pouze pro blaho občanů obce a dále okolnost, že z celého jednání neměl majetkový prospěch. Z hlediska dotčené právní kvalifikace podle § 260 odst. 2 a § 212 odst. 2 tr. zákoníku jde o irelevantní okolnosti, které však správně odvolací soud přiléhavě zohlednil při úvahách o ukládání druhu i výše trestu obviněnému (viz bod 51. rozsudku Vrchního soudu v Olomouci).

29. Nejvyšší soud se dále k námitce obviněného zabýval použitím zásady subsidiarity trestní represe a dospěl k závěru, že k postihu protiprávního jednání obviněného L. H. je nezbytné uplatnit trestní odpovědnost a důsledky s ní spojené. Obviněný spáchal dva úmyslné trestné činy v jejich kvalifikovaných skutkových podstatách, škoda v jednom případě dosáhla dokonce hranice škody velkého rozsahu (nejméně 10 000 000 Kč), a byly výrazně narušeny zájmy chráněné ustanoveními § 260 a § 212 tr. zákoníku (finanční zájmy Evropské unie, poskytování dotací i jejich účelovému určení). Rozhodně tedy nelze tvrdit, že šlo o bagatelní případ, který se vymyká běžným případům dotčených trestných činů, na který by postačovalo uplatnění odpovědnosti podle jiných než trestních předpisů.

IV. Závěrečné shrnutí

30. Nejvyšší soud tedy na podkladě obsahu trestního spisu a podaného dovolání dospěl k závěru, že námitky obviněného, které uplatnil v dovolání a odpovídaly označeným dovolacím důvodům podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř., neměly opodstatnění. Vzhledem ke všem shora zmíněným skutečnostem Nejvyšší soud dovolání obviněného L. H. odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné, aniž by podle § 265i odst. 3 tr. ř. přezkoumával zákonnost a odůvodněnost napadeného rozhodnutí nebo jemu předcházejícího řízení. Protože Nejvyšší soud rozhodl o odmítnutí

dovolání podle § 265i tr. ř., mohl tak učinit v neveřejném zasedání podle § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř.